

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2009. május 21.

SZLOVÁK NYELV

**KÖZÉPSZINTŰ ÍRÁSBELI
ÉRETTSÉGI VIZSGA**

**JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI
ÚTMUTATÓ**

**OKTATÁSI ÉS KULTURÁLIS
MINISZTERIUM**

ÁLTALÁNOS ÚTMUTATÓ

1. A javítási-értékelési útmutatóban megadott megoldásokon kívül bármely helyes megoldás elfogadható.
2. Minden jó megoldás egy pontot ér, a rossz megoldás 0 pont.
3. Félpont és többletpont nem adható.
4. A feladatok értékelésére a szürke mező szolgál. Ebben jelölje a helytelen megoldást mindig nullával, a helyest pedig egyessel.

Példa:

11.	0	helytelen
12.	1	helyes

5. A pontszámok összesítése a külön lapon található összesítő táblázatban történik.
6. A vizsgán összesen 150 pont szereshető. Az egyes vizsgarészek/összetevők arányát a vizsgaleírás szabályozza, ennek alapján meghatározott az egyes vizsgarészekben a vizsgapontok száma.

Vizsgarész/összetevők	Vizsgapont
Olvasott szöveg értése	33
Nyelvhelyesség	18
Hallott szöveg értése	33
Íráskészség	33
<i>Írásbeli összesen</i>	<i>117</i>
Szóbeli	33
<i>Összesen</i>	150

A vizsgapontok kiszámításához használja a Javítási-értékelési útmutatóban található átszámítási táblázatokat! Az Íráskészség összetevőben nincs szükség átszámításra.

OLVASOTT SZÖVEG ÉRTÉSE**Részletes útmutató**

1.

(0)	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
A	D	G	B	F	H	E	C

2.

	0	A	B	C	D	E	F
(0) Špachtický pôvod?	X						
(8) Nezvyčajný šport					X		
(9) Zem ne zjedenie			X				
(10) Chutilo im							X
(11) Čoraz dokonalejšie						X	
(12) Chlebové sochy		X					
(13) Postrach ulice				X			

3.

Tvrdenia	P	N
(0) Etiketu telefonovania nepozná každý človek.	X	
(14) Jest' alebo fajčiť pri telefonovaní nie je nezdvorilé.		X
(15) Usmievavým hlasom môžeme vytvoriť o sebe pozitívnejší dojem.	X	
(16) Na ústredniach a recepciách všetkých firiem robia všetko podľa etikety.		X
(17) Hudba v telefóne u firiem sa môže hrať, až kým sa zavolaná osoba neprihlási.		X
(18) Je správne, keď na vyjadrenie nášho súhlasu často opakujeme slovo „áno“.		X
(19) Mobilným telefónom je telefonovanie pružnejšie a jednoduchšie ako z klasického telefónneho aparátu.	X	
(20) V istých situáciách je kontaktovanie mobilným telefónom síce možné, ale podľa etikety nie je to zdvorilé a správne.	X	

4.

- (21) Margaretha Geertruida Zelleová, pôvodom Holanďanka / tvrdila, že je z Jávy
 (22) Prostredníctvom inzerátu.
 (23) Manželia sa hádali, muž žiarlil, zomrel ich syn.
 (24) Otec
 (25) Nie.
 (26) Ako občianka neutrálneho Holandska mohla voľne cestovať.
 (27) Pre nemeckú aj francúzsku.
 (28) Francúzska.
 (29) Len hodinu pred popravou.
 (30) Od dcéry, od jedného z milencov a od jedného neznámeho človeka.

Átszámítási táblázat

Összesítse a javítás végén az egyes feladatokban elért pontszámokat! Ez az összeg lesz a dolgozatpont (legfeljebb 30 pont). A következő táblázat segítségével határozhatja meg, hogy az elért dolgozatpontok mennyi vizsgapontot jelentenek meg.

Feladatpont	Vizsgapont
30	33
29	32
28	31
27	30
26	29
25	27
24	26
23	25
22	24
21	23
20	22
19	21
18	20
17	19
16	18
15	17
14	16
13	15
12	14
11	13
10	12
9	11
8	10
7	9
6	8
5	7
4	5
3	4
2	3
1	1

NYELVHELYESSÉG
Általános útmutató

A helyesírási hibával leírt szavak nem fogadhatók el. Minden feladatban csak egy megoldás értékelhető. Variációk megadásakor nem jár pont, még akkor sem, ha közöttük van a jó megoldás.

1.

Rusi našli 11 ľudí, ktorí boli nezvestní tri mesiace

Ruské záchranné čaty našli 11 nezvestných (0) ...osôb..., ktoré uviazli na takmer tri mesiace v odľahlej oblasti na pobreží Tichého oceánu po tom, ako sa im nevydarila rybárska expedícia.

Skupina (1) **výletníkov** prežila nebezpečné dobrodružstvo vďaka múke, ktorú objavili v priestoroch opustenej vojenskej základne a (2) **divine**, na ktorú poľovali s občasným úspechom.

Ako improvizované palivo im (3) **slúžili** kusy starého nábytku z bývalého vojenského zariadenia.

Obidva (4) **člny** rybárov sa vážne poškodili 10. októbra počas (5) **silnej** búrky pri brehoch Kamčatského polostrova. Jedno z plavidiel sa v nepriaznivom počasí stratilo a (6) **druhé** strokotanci, medzi ktorými boli aj tri (7) **ženy**, neboli schopní opraviť.

Keď sa skupine nezvestných osôb začali mínať zásoby potravín, pochodovali štyria rybári v ťažkom teréne štyri dni, kým našli vojenskú jednotku, (8) **ktorá** zalarmovala záchranné čaty.

(Podľa: Sme, 04. 01. 2008)

2.

Nový rok vívalo v New Yorku milión ľudí

Viac ako milión ľudí vívalo Nový rok 2008 (0)na námestí Times Square (9) v srdci New Yorku. Niekoľko sekúnd (10) **pred** polnocou sa vybrala (11) **na** svoju tradičnú púť už (12) **po** stý raz žiarivá krištáľová guľa, aby sa vzápätí na námestí rozsypali tony farebných konfiet a ohňostroje rozžiarili oblohu. Silvestrovská guľa bola tento rok ešte väčšia a jasnejšia ako (13) **v** minulosti a (14) **vďaka** novej technológii (15) **podľa** výrobcov aj energeticky oveľa menej náročná. (16) **O** dobrú náladu účastníkov sa starali známi umelci ako Lenny Kravitz alebo Kid Rock.

(Podľa: Smer, 01. 01. 2008)

3.

(17) – a

(18) – b

(19) – d

(20) – c

(21) – a

(22) – d

(23) – b

4.

24.	25.	26.	27.	28.	29.	30.
e	j	a	g	f	c	i

Átszámítási táblázat

Összesítse a javítás végén az egyes feladatokban elért pontszámokat! Ez az összeg lesz a dolgozatpont (legfeljebb 30 pont). A következő táblázat segítségével határozhatja meg, hogy az elért dolgozatpontok mennyi vizsgapontot jelentenek meg.

Feladatpont	Vizsgapont
30	18
29	17
28	17
27	16
26	16
25	15
24	14
23	14
22	13
21	13
20	12
19	11
18	11
17	10
16	10

Feladatpont	Vizsgapont
15	9
14	8
13	8
12	7
11	7
10	6
9	5
8	5
7	4
6	4
5	3
4	2
3	2
2	1
1	1

HALLOTT SZÖVEG ÉRTÉSE

Részletes útmutató

1.

(0)	Pani Ilona Országhová žije	so svojou rodinou.	
		v domove dôchodcov.	X
(1)	Pani Ilona Országhová	vo svojom dome v Dolnom Kubíne.	
		vo svojej mladosti hrala na klavíri.	
		bola učiteľkou klavíra. rada hrá i teraz na klavíri.	X
(2)	Pani Ilona Országhová	literárne nebola aktívna.	X
		písala básne aj poviedky.	
		bola fotografom.	
(3)	Pani Ilona Országhová	je Hviezdoslavova dcéra.	
		je Hviezdoslavova neter.	X
		je Hviezdoslavova vnučka.	
(4)	Pani Ilona Országhová	mala jedného brata.	X
		mala dvoch súrodencov.	
		nemala súrodencov.	
(5)	Pavol Országh Hviezdoslav	rád fotografoval.	
		trávil veľa času vo svojej pracovni.	X
		bol rád v spoločnosti.	
(6)	Pavol Országh Hviezdoslav	dával svojim deťom cukríky.	
		nemal rád deti.	
		nemal deti.	X
(7)	Pavol Országh Hviezdoslav v nedeľu obedoval	vždy so svojou ženou.	
		často so svojimi príbuznými.	X
		v reštaurácii.	

2.

Tvrdenia/vety	Správne tvrdenie	Nesprávne Tvrdenie
(0) Ľudia, ktorí chcú schudnúť, by mali vynechať raňajky.		X
(8) Keď sa dieťa naraňkuje, v škole dosahuje lepšie výsledky.	X	
(9) Správne stravovanie je pre deti dôležitejšie ako dostatok spánku.		X
(10) Deti potrebujú najviac energie predpoludní.	X	
(11) Mozog potrebuje 2 percentá celkového prísunu energie.		X
(12) Pitie dostatočného množstva tekutiny je nemenej dôležité ako raňajky a desiata.	X	
(13) Nedostatok železa môže robiť problémy hlavne pre dievčatá.	X	
(14) Jednorazové vynechanie raňajok nerobí žiadny problém.		X
(15) Rodičia by sa mali postarať aj o olovrant.	X	
(16) Ak sa dieťa naraňkovalo, desiatu v škole už ani nepotrebuje.		X
(17) Mnohé deti sú tučné, lebo jedia päť – až šesťkrát denne.		X
(18) Chlieb so salámou, zeleninou a ovocie je lepšie na desiatu ako sladkosti.	X	

3.

- (19) V hoteli, kde predtým pracoval, od francúzskych lektorov.
 (20) 4 osoby (alebo: traja kuchári, jedna cukrárka)
 (21) Mäsa a omáčky.
 (22) Minimálne 12 hodín. (alebo: 12)
 (23) Keď má chuť na varenia a keď je doma dlhšie ako dva dni (cez sviatky).
 (24) Otestuje ich kuchyne.
 (25) Červené víno a minerálnu vodu.

Szövegek:

1.

Je poslednou žijúcou z rodiny Hviezdoslava

Pani Ilona Országhová je poslednou žijúcou z rodiny spisovateľa Pavla Országha Hviezdoslava. Vlastnú rodinu nikdy nemala a už niekoľko rokov žije v domove dôchodcov v Dolnom Kubíne.

Vo svojich deväťdesiatich piatich rokoch si rada zahrá na klavíri, zaspieva pieseň Rodný môj kraj či prečíta knihu. Sama sa však písaniu nikdy nevenovala. Izbu, v ktorej v domove býva, zdobí niekoľko starých rodinných fotografií. Pod stolom si uchováva zelený kufor so spomienkami.

V čase, keď Hviezdoslav zomrel, mala desať rokov. Všetko čo jej po ňom ostalo, dala múzeu. Básnik vlastné deti nikdy nemal, krstné deti, deti svojho brata mal však veľmi rád. Ilonka bola staršou zo súrodeneckej dvojice. Krstný apo, ako ho pani Ilona s bratom volali, bol podľa jej slov typickým, vždy zamysleným básnikom. Sedával dlhé hodiny zavretý vo svojej pracovni. Tak ako na fotografiách. Kabát len tak napoly, rukou si podopieral tvár a ticho rozmýšľal. A v dome Országha sa chodilo takmer na špičkách. Jeho manželka

starostlivo dbala o to, aby mal pokoj. Rodiny sa zväčša stretávali počas spoločných nedeľných obedov. Kým to jeho zdravotný stav dovolil, prišiel aj Hviezdoslav.

Počas prechádzok ho vo veľkom húfe nasledovali deti z okolia. Vedeli, že má vrecká plné cukrikov, ktoré im veľmi chutili. Keď sa pred večerom vracal básnik z návštevy, zastal na kopci pred dedinou. Stál tam veľmi dlho, pozeral na domy, vážny a zamyslený.

(Podľa: <http://www.sme.sk/zaujímavosti/>)

2.

Sýte deti sa lepšie učia

Ktoré jedlo počas dňa je najdôležitejšie? Zrejme bez váhania a rozmýšľania povieť: raňajky. Máte pravdu, raňajky sú dôležité nielen pre štíhlu líniu, ale aj preto, aby sa deťom v škole darilo.

Ako súvisí jedenie s učením? Výkon dieťaťa v škole ovplyvňuje veľa faktorov. Dostatok spánku, motivácia a celý rad ďalších faktorov. Patrí medzi ne aj výživa. Mozog váži asi dve percentá z celkovej hmotnosti tela. No spotrebuje asi pätnásť percent prísunu energie. Keďže deti podávajú najväčšie výkony v škole, teda dopoludnia, je dôležité, aby ich mozog mal prísun energie hneď zrána. Inými slovami: ak sa má deťom dariť v škole, potrebujú raňajky a desiatu. Tie, ktoré sa ráno nenajedia, horšie odpovedajú v testoch, majú horšie výsledky v čítaní a písaní, ťažšie sa koncentrujú. Naopak, deti, ktoré sa naraňajkovali, rýchlejšie vyrátajú matematické príklady, robia menej chýb v čítaní. Výskumy hovoria, že nepriaznivý vplyv má už jednorazové vynechanie raňajok.

Rovnako to platí aj vtedy, ak školák zabudne na pitný režim. Nedostatok tekutín totiž tiež spôsobuje malátnosť a bolesti hlavy, čiže zhoršuje schopnosť sústrediť sa. Pre dospievajúce dievčatá je nebezpečný nedostatok železa, takisto môže spôsobiť problémy s učením.

Deti by mali jesť päť až šesťkrát denne. To znamená nielen raňajky, ale aj desiatu, obed, olovrant a večeru. Ukazuje sa, že školáci podceňujú najmä desiatu. Aby im hlava dobre fungovala, potrebujú jedlo – nie však sladkosti. Natretý chlieb so salámou, zeleninou, ovocie a nápoj. Rodičia zasa často zabúdajú na olovrant, jedlo, keď deti prídu zo školy a majú sa učiť. No, aby im ono učenie lepšie išlo, tiež potrebujú energiu. Samozrejme, strava má byť pestrá, jej množstvo primerané, aby rodičia nemuseli riešiť problém s nadváhou alebo obezitou.

(Podľa: <http://www.slovenka.sk/>)

3.

Šéfkuchár Marián: Varí aj pre prominentov

- *Čím všetkým musí človek prejsť, aby sa z neho stal úspešný šéfkuchár?*
- *Začínal som doma u rodičov, kde som už vtedy cítil, že chcem byť kuchárom a varenie je niečo, čo ma baví. Zrejme to bolo aj tým, že klasickú kuchyňu, ktorú varila mama, som mal chuť meniť. Myslím si, že ma k povolaniu viedlo aj to, že mám rád jedlo.*
- *V reštaurácii, v ktorej pracuješ, sa venujete najmä francúzskej kuchyni. Kde čerpáš inšpiráciu?*
- *Ja by som to skôr charakterizoval ako modernú medzinárodnú kuchyňu s prvkami francúzskej kuchyne. V hoteli, kde som predtým pracoval, som bol na tejto kuchyni vychovaný a zasvätili ma do nej francúzski lektori, ktorí tam pravidelne chodievali.*
- *Každého šéfkuchára by mal dopĺňať tím spolupracovníkov. Ako je to u teba?*

- U nás je tím ľudí rozdelený na jednotlivé posty, pričom v jednej zmene pracujeme súčasne štyria. Mäsa a omáčky robí zväčša jeden človek – ja, pretože by to mal byť šéfkuchár. Ďalší kuchár má na starosti polievky a prílohy, tretí kuchár pripravuje predjedlá a šaláty a nechýba nám ani cukrárka.
- *Si dosť pracovne vyťaženy. Máš vôbec čas na svoje súkromie?*
- Dobrá otázka. Čo sa týka súkromia, je to naozaj náročné. Málokedy sa mi podarí odísť skôr a odpracovať menej ako 12 hodín za deň, vyžaduje si to tolerantného partnera.
- *Ludia si vo všeobecnosti neradi nosia prácu domov. Ty variš ešte aj doma?*
- Niekedy sa stane, že mám chuť niečo uvariť, ale realita je skôr taká, že si rád vyjdem do mesta a otestujem kuchyňu jednej z tých lepších reštaurácií. Ak som však doma napríklad počas sviatkov, teda viac ako dva dni, vtedy mi to už nedá a vymýšľam. Akosi mi už nestačí štandardná strava – ryža s nejakým mäsom, ale pripravím nejaký skvelý šalát a podobne.
- *Čo je tvoje najobľúbenejšie jedlo a najobľúbenejší nápoj?*
- Najobľúbenejšie jedlo je husacia pečeň, z nápojov uprednostňujem červené víno a minerálku.

(Podľa: <http://lesk.zoznam.sk/>)

Átszámítási táblázat

Összesítse a javítás végén az egyes feladatokban elért pontszámokat! Ez az összeg lesz a dolgozatpont (legfeljebb 25 pont). A következő táblázat segítségével határozhatja meg, hogy az elért dolgozatpontok mennyi vizsgapontot jelentenek meg.

Feladatpont	Vizsgapont
25	33
24	32
23	30
22	29
21	28
20	26
19	25
18	24
17	22
16	21
15	20
14	18
13	17

Feladatpont	Vizsgapont
12	16
11	15
10	13
9	12
8	11
7	9
6	8
5	7
4	5
3	4
2	3
1	1

ÍRÁSKÉSZSÉG

Az írásfeladatok értékelése központilag kidolgozott analitikus skálák segítségével történik. Ez az eljárás meghatározott értékelési szempontokon, valamint az egyes szempontokhoz tartozó szintleírásokon alapul. Minden írásbeli munkát ezen szempontok segítségével kell értékelni oly módon, hogy a dolgozatot minden egyes értékelési szempontnál újra kell olvasni.

Az eljárás további sajátossága, hogy a szintleírások a nyelvi teljesítményt értékelő szempontoknál nem tartalmazzak hibaszámokra vonatkozó utalásokat, valamint nem osztályozzák előre az egyes hibatípusokat a hibák súlyossága alapján. Ennek oka az, hogy az egyes nyelvi hibák súlyosságát (értelemzavaró vagy nem értelemzavaró hiba) csak az adott szöveggörnyezet figyelembevételével lehet megállapítani.

A középszinten az írásbeli vizsga minden része a lépcsőzetesség elve alapján épül fel, azaz a feladatok fokozatosan nehezednek. Ez a progresszió az íráskészséget mérő összetevőben az értékelési skálákban is megjelenik. Az első, könnyebb feladat skálája inkább az A2 szinthez igazodik, így jóval toleránsabb, mint a második feladathoz tartozó skála, amely a B1 szinten alapul.

A javítás alapelvei

1. A dolgozatot akkor is értékelni kell, ha a vizsgázó eltér a megadott szöveghossztól.
2. Félpontok és jutalompontok nem adhatók.
3. Az ismétlődő nyelvhelyességi hibákat csak egyszer kell az értékelésnél figyelembe venni.
4. Az adott szinten bizonyos lexikai egységek és nyelvtani struktúrák produktív használata nem várható el a vizsgázótól. Az ilyen típusú hibákat az értékelésnél nem kell figyelembe venni.

Első feladat

Összefoglaló táblázat az értékelési szempontokról:

Értékelési szempontok	Pontszám
Tartalom és szöveghossz	5 pont
Nyelvhelyesség	5 pont
Összesen	10 pont

Amennyiben a dolgozat valamelyik szempont alapján 0 pontos, akkor az összpontszám is 0 pont.

Az értékelési szempontok részletes kifejtése

Tartalom és szöveghossz

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó

- megfelelően dolgozta-e ki a témát,
- megfelelő hosszúságú szöveget hozott-e létre.

A tartalmi teljesség megítélésénél az a döntő, hogy a vizsgázó közli-e az adott szituációban lényeges információkat. Egyes vizsgafeladatoknál a tartalom értékelésénél a segédanyag (input) tartalmi információi is irányadóak lehetnek. Ekkor azt is figyelembe kell venni, hogy a vizsgázó írásműve nem tartalmaz-e sokkal kevesebb információt, mint a

segédanyag. Amennyiben a feladat nem tartalmaz erre vonatkozó utasítást, akkor nem kérhető számon a vizsgázón az összes segédanyagban megjelenő információ.

A dolgozat tartalmi szempontból megfelelő abban az esetben is, ha a vizsgázó a megadott témáról nem személyes vonatkozásban, hanem általánosan, de a kommunikációs cél(ok)nak megfelelően ír.

A nyelvi okokból érthetetlen szövegrészeket a Tartalom szempontnál nem lehet értékelni. Ez vonatkozik a megadott szövegből értelem nélkül lemásolt és rossz nyelvi környezetben használt szövegrészekre is. Az ilyen típusú hibákat figyelembe kell venni a nyelvi teljesítmény értékelésekor is. El kell fogadni azonban az olyan szövegrészeket, amelyeket a vizsgázó a segédanyagból vett át és jó nyelvi környezetben használ.

Amennyiben a vizsgázó olyan információt közöl, ami anyanyelvi olvasó számára nem értelmezhető, a tartalom kidolgozása nem tekinthető teljesen megfelelőnek.

A szöveg hossz megadásánál a szószám csak a vizsgázó által létrehozott szövegrészre vonatkozik, azaz nem tartalmazza a központilag megadott részek szavainak számát.

*Nyelvhelyesség
(szókincs, mondat, alaktan, helyesírás)*

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- megfelel-e a vizsgázó által használt szókincs a témának, a szituációnak, a szerepek és a közlési szándéknak,
- megfelel-e a szóhasználat a középszintű érettségi vizsga követelményeinek,
- megfelel-e a vizsgázó által létrehozott szöveg a mondat, az alaktan és a helyesírás normáinak.

Az egyes hibák súlyozása annak alapján történik, hogy milyen mértékben nehezítik a megértést. Értelemzavaró hibának az számít, ha a mondat/szövegrész tartalma csak újraolvasás után érthető, azaz anyanyelvi olvasó csak nehezen vagy egyáltalán nem értené meg a mondanivalót.

Értékelési skála (középszint 1. feladat)

Tartalom és szöveg hossz

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A vizsgázó megfelelően dolgozta ki a témát, és elérte a megadott szövegmennyiséget.	A vizsgázó általában megfelelően tárgyalta a témát, és legalább 30–40 szó hosszúságú szöveget hozott létre.	A vizsgázó csak részben megfelelően tárgyalta a témát, és/vagy a létrehozott szöveg 30 szónál rövidebb.	A vizsgázó nem megfelelően tárgyalta a témát, és/vagy a létrehozott szöveg nagyon rövid. vagy: A vizsgázó más témáról ír.

Nyelvhelyesség (szókincs, mondat, alaktan, helyesírás)

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A szöveg hibátlan vagy csak kevés, a megértést nem zavaró hibát tartalmaz.	A szövegben több hiba fordul elő, a hibák alig nehezítik a megértést.	A szövegben sok hiba fordul elő, a hibák néhány ponton nehezítik a megértést.	A szöveg a nyelvi hibák miatt nem érthető.

Második feladat

A javítás alapelvei

Összefoglaló táblázat az értékelési szempontokról:

Értékelési szempontok	Pontszám
Tartalom	5 pont
Formai jegyek és hangnem	3 pont
Szövegalkotás	5 pont
Szókincs, kifejezésmód	5 pont
Nyelvtan, helyesírás	5 pont
Összesen	23 pont

Amennyiben a dolgozat a Tartalom szempont alapján 0 pontos, akkor az összpontszám is 0 pont.

Az értékelési szempontok részletes kifejtése

Tartalom

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó

- hány irányító szempontra tért ki, és megfelelően tárgyalta-e azokat,
- hogyan valósította meg a kommunikációs célt/célokat.

Egy adott irányító szempont tárgyalása akkor tekinthető a szintnek megfelelőnek, ha a vizsgázó kitér a megadott szempontra, mondatai minden lényeges információt tartalmaznak, illetve minden lényeges információra rákérdeznek és ismétlésektől mentesek. Amennyiben egy irányító szemponthoz több alpont tartozik, a szempont kifejtése akkor tekinthető megfelelőnek, ha a vizsgázó az összes alpontot tárgyalja. Ha a vizsgázó egy irányító szempontra kitér, de mondatai nem tartalmaznak minden lényeges információt, illetve nem kérdeznek rá minden lényeges információra, az adott irányító szempont tárgyalása csak részben megfelelő. Az adott irányító szempont tárgyalása abban az esetben is csak részben megfelelő, ha a vizsgázó anyanyelvi olvasó számára értelmezhetetlen információt ad meg (pl. az életkor helyett a vizsgázó azt adja meg, hogy negyedik).

Érdeklődő típusú levél esetén előfordul, hogy a vizsgázónak bizonyos információkra kell rákérdeznie. Ebben az esetben a megfelelő kérdés feltevése azt jelenti, hogy a vizsgázó megfelelően fejtette ki az adott szempontot.

Ha egy irányító szempont tárgyalása nyelvi okokból nem érthető, azt a Tartalom szempontnál úgy kell értékelni, mintha a vizsgázó nem tért volna ki rá, azaz az adott irányító szempont kifejtése nem megfelelő. Ezt a hibát figyelembe kell venni a nyelvi teljesítmény értékelésekor is, azaz a hiba jellegétől függően a Szókincs, kifejezésmód vagy a Nyelvtan, helyesírás szempontoknál. A segédanyagból átvett szövegrészek esetében úgy kell eljárni, mint az első feladatnál.

Új, azaz nem megadott szempontok értékelésére nincs lehetőség. A dolgozatot akkor is a megadott szempontok alapján kell értékelni, ha a vizsgázó a megadott témáról nem személyes vonatkozásban, hanem általánosan, de a kommunikációs cél(ok)nak megfelelően ír, vagy önmagáról ír, amikor általánosan kellene fogalmaznia.

Formai jegyek és hangnem

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó által létrehozott szöveg

- megfelel-e a levéllel, mint szövegfajttal szemben állított formai követelményeknek, azaz helyesen tartalmazza-e a dátumot, a megszólítást, az elköszönést és aláírást,
- hangneme megfelel-e a címzethez való viszonyoknak és a közlési szándéknak.

Ennél az értékelési szempontnál a szintleírások engedékenysége az eddigi kipróbálásokról tapasztalatait tükrözi, amely szerint a levélforma betartása általánosan nagy gondot jelent a vizsgázóknak. Most a dolgozat e szempont alapján még egy ponttal értékelhető, ha a vizsgázó törekedett a levélforma betartására, azaz a két alapvető formai jegy, a megszólítás és az elköszönés elfogadható, valamint a levél hangneme még megfelelő. 0 pont akkor jár, ha hiányzik vagy nem elfogadható a megszólítás és/vagy az aláírás, ha a vizsgázó levél helyett fogalmazást ír, illetve ha a levél hangneme nem megfelelő. A későbbiekben azonban, amikor elvárható lesz a levél formai jegyeinek ismerete, a formai követelmények szigorúbb elbírálás alá esnek.

Az egyes formai jegyek abban az esetben helyesek, amennyiben a levélírás szabályainak megfelelnek, és illelnek a levél típusához. A csak nyelvtani vagy helyesírási hibát tartalmazó variációk e szempont értékelésénél helyesnek számítanak.

Szövegalkotás

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- logikus-e az irányító szempontok elrendezése és ezáltal a szöveg gondolatmenete,
- megfelelő-e a gondolati tagolás, azaz van-e bevezetés, tárgyalás és befejezés,
- hogyan használja a vizsgázó a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit (pl. egyszerű kötőszók, névmások).

A Szövegalkotás szempontnál a Tartalom szemponttól függetlenül kell eljárni és csak a tárgyalt szempontok alapján lehet megítélni a dolgozat felépítését és gondolatmenetét.

A szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit akkor használja helyesen a vizsgázó, ha törekszik arra, hogy egyszerű kötőszók, névmások, határozószók stb. segítségével valódi szöveget hozzon létre. Amennyiben a vizsgázó minden mondatát azonos módon kezdi, nem mondható el az általa létrehozott levélről, hogy abban a mondatok szervesen kapcsolódnak egymáshoz. Amennyiben a vizsgázó csak azonos szerkezetű egyszerű mondatokat ír, nem kaphatja meg a maximális pontszámot.

Szókincs, kifejezőmód

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- megfelel-e a vizsgázó által használt szókincs a témának, a szituációnak, a szerepek és a közlési szándéknak,
- megfelel-e a szóhasználat a középszintű érettségi vizsga követelményeinek.

Az egyes hibák súlyozása annak alapján történik, hogy milyen mértékben nehezítik a megértést. Értelemzavaró hibának az számít, ha a mondat/szövegrész tartalma csak újraolvasás után érthető, azaz anyanyelvi olvasó csak nehezen vagy egyáltalán nem értené meg a mondanivalót.

A nyelvi hibákat az értékelés során csak egyszer szabad figyelembe venni, azaz a hiba jellegétől függően vagy a Szókincs, kifejezésmód vagy a Nyelvtan, helyesírás szempontnál. Amennyiben például a vizsgázó egy szót nem megfelelően használ (pl. a „príst“ ige helyett a „odíst“ igét), ezt a hibát csak a Szókincs, kifejezésmód szempontnál lehet értékelni. Ha a vizsgázó egy elöljárószót helytelen vonzattal használ (pl. „s+gen.“), ezt a hibát csak a Nyelvtan, helyesírás szempontnál lehet értékelni.

Azoknál az értelemzavaró hibáknál, amelyek következtében egy-egy mondatrész vagy mondat mondanivalója válik érthetlenné, és amelyeknél a hiba komplexitása miatt nem lehet eldönteni, hogy lexikai vagy nyelvtani hibáról van-e szó, az egyszeri értékelés elve nem érvényes. Az ilyen típusú hibákat tehát mindkét szempontnál értékelni kell.

E szempont értékelésénél a megszólítás és az elköszönés hibáit is figyelembe kell venni.

Nyelvtan, helyesírás

E szemponton belül azt értékeljük, hogy megfelel-e a vizsgázó által létrehozott szöveg a mondattan, az alaktan és a helyesírás normáinak.

Az egyes hibák súlyozása annak alapján történik, hogy milyen mértékben nehezítik a megértést. A további részletes útmutatást lásd a Szókincs, kifejezésmód szempontnál.

Értékelési skála (középszint 2. feladat)

Tartalom

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A vizsgázó öt irányító szempontot dolgozott ki megfelelően. A vizsgázó a kommunikációs célokat megfelelően valósította meg.	A vizsgázó négy vagy három irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, a többit pedig csak részben vagy egyáltalán nem. A vizsgázó a kommunikációs célokat többnyire megfelelően valósította meg.	A vizsgázó két irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, a többit pedig csak részben vagy egyáltalán nem. vagy: A vizsgázó egy irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, és van még olyan irányító szempont, amelyet részben tárgyalt. vagy: A vizsgázó legalább négy irányító szempontot tárgyalt részben. A kommunikációs célokat részben valósította meg.	A vizsgázó csak egy irányító szempontot dolgozott ki megfelelően és nem tárgyalta a többi szempontot. vagy: A vizsgázó három vagy annál kevesebb irányító szempontot tárgyalt részben. Alapvető kommunikációs célját nem éri el. vagy: A vizsgázó más témáról írt.

Formai jegyek és hangnem

3 pont	2 pont	1 pont	0 pont
A szöveg formai jegyei teljesen megfelelnek a szövegfajtának, hangneme a közlési szándéknak és/vagy a címzethez való viszonyoknak. Helyes a megszólítás, az aláírás, a dátum és az elköszönés.	A szöveg formai jegyei nagyjából megfelelnek a szövegfajtának, hangneme a közlési szándéknak és/vagy a címzethez való viszonyoknak. Van helyes megszólítás és aláírás, valamint elfogadható dátum és elköszönés.	A szöveg formai jegyei még megfelelnek a szövegfajtának, hangneme a közlési szándéknak és/vagy a címzethez való viszonyoknak. Van helyes vagy elfogadható megszólítás és aláírás.	A szöveg formai jegyei nem felelnek meg a szövegfajtának, hangneme a közlési szándéknak és/vagy a címzethez való viszonyoknak. Hiányzik vagy nem elfogadható a megszólítás és/vagy az aláírás.

Szövegalkotás

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A szöveg felépítése, az irányító szempontok elrendezése logikus. A gondolati tagolás megfelelő: van bevezetés, tárgyalás és befejezés. A vizsgázó megfelelő nyelvi eszközök használatával valódi szöveget hoz létre. A mondatok szervesen kapcsolódnak egymáshoz.	A szöveg felépítése, az irányító szempontok elrendezése többnyire logikus. A vizsgázó törekszik a gondolati tagolásra: van bevezetés vagy befejezés. A vizsgázó törekszik arra, hogy valódi szöveget hozzon létre. A mondatok többnyire szervesen kapcsolódnak egymáshoz.	A mondanivaló nem mindenütt logikus elrendezésű. A vizsgázó nem törekszik a gondolati tagolásra: hiányzik a bevezetés és befejezés. A szövegszerűség csak nyomokban fedezhető fel. A mondatok több helyen nem kapcsolódnak egymáshoz.	A szöveg tagolatlan és áttekinthetetlen. Az írásmű izolált mondatok halmazából áll. A levél annyira rövid, hogy szöveggként nem értékelhető.

Szókincs, kifejezőmód

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A szöveget a témának és a közlési szándéknak megfelelő szókincs jellemzi. Néhol nem megfelelő a szóhasználat, ez azonban csak kis mértékben nehezíti a mondanivaló megértését.	A szöveget nagyrészt a témának és a közlési szándéknak megfelelő szókincs jellemzi. Többször nem megfelelő a szóhasználat, ami néha nehezíti a mondanivaló megértését. A szókincs korlátai miatt többször előfordulhat szóismétlés.	A szöveget egyszerű szókincs jellemzi. Sokszor nem megfelelő a szóhasználat, ami helyenként jelentősen nehezíti és/vagy akadályozza a mondanivaló megértését. Sok a szóismétlés.	A szövegben felhasznált szókincs szegényes. A nem megfelelő szóhasználat több helyen akadályozza a szöveg megértését.

Nyelvtan, helyesírás

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A vizsgázó általában helyesen használja az egyszerű nyelvtani struktúrákat. A szöveg kevés nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hibát tartalmaz, amelyek azonban a megértést nem befolyásolják.	A vizsgázó több hibával használja az egyszerű nyelvtani struktúrákat. A szöveg több nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hibát tartalmaz, amelyek azonban a megértést nem befolyásolják, és/vagy kevés, a megértést nehezítő hiba jellemzi a dolgozatot.	A vizsgázó csak a legegyszerűbb nyelvtani struktúrákat használja. A szöveg sok olyan nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hibát tartalmaz, amelyek a megértést nem befolyásolják, valamint több, a megértést jelentősen nehezítő nyelvi hiba fordul elő benne.	A szöveg a nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hibák miatt nem érthető.